

Kabinetsambitie deskundig aanbesteden blijft achter

De visie op aanbesteden is in het laatste decennium in Europa en Nederland ingrijpend veranderd. De aandacht is niet meer primair gericht op de relatie tussen de inkopende overheid als opdrachtgever en het bedrijfsleven als opdrachtnemer. Dat zorgt voor steeds hogere eisen aan de deskundigheid van inkopers, waarbij het kabinet het onlangs liet afweten.

ECONOMIE

Via aanbestedingen worden tal van diensten georganiseerd die – direct of indirect – essentieel zijn voor het leven van burgers. Daarmee is de aandacht aan het verschuiven naar de burger als eindgebruiker van de diensten die de overheid met zijn belastinggeld voor hem inkoopt. Dat zien we ook terug in het Verdrag van Lissabon waar het oude concept voor een Europa van de openmarkt-

economie met vrije mededinging wordt ingeruild voor een ‘sociale markteconomie’. Aanbestedingen worden in die visie niet (enkel meer) als instrument van economisch beleid gezien voor het creëren van economische groei en banen maar als krachtig instrument om de samenleving op duurzame, slimme en rechtvaardige wijze in te richten.

Diensten van hoogwaardige kwaliteit tegen de beste prijs inkopen, en tevens allerlei andere doelen nastreven, zoals sociale en duurzaamheidsaspecten, de bescherming van mensenrechten of de bevordering van innovatie, vergt kennis en kunde van de inkopers bij de overheden. Want hoe meer eisen we stellen, hoe complexer het wordt. De Aanbestedingswet geeft aanbesteders allerlei keuzemogelijkheden bijvoorbeeld over de toe te passen procedure, de selectie-eisen om de beroeps- en technische bekwaamheid van de inschrijver te toetsen, de gunningscriteria om het niveau van de prestatie te meten en de gunningsmethodieken die uiteindelijk

AANBESTEDINGSRECHT

Elisabetta Manunza is hoogleraar internationaal en Europees aanbestedingsrecht aan de Universiteit Utrecht. Jan Telgen is hoogleraar beslistkunde en inkoopmanagement aan de Universiteit Twente. Beiden zijn verbonden aan het Public Procurement Research Centre.

de winnende inschrijving zullen bepalen. De mogelijkheden in de vorm van vele keuzes zijn er, maar de wet bepaalt niet hoe te kiezen. De Europese Commissie heeft eerder al – hoewel impliciet – erkend dat de laatste Europese aanbestedingsrichtlijn (nog) niet voor de beoogde vereenvoudiging heeft gezorgd. In vervolg daarop deed de Commissie onlangs een aanbeveling aan de lidstaten om in te zetten op langdurige professionaliseringstrajecten. Immers, slimme, duurzame en inclusieve inkoop vergt nieuwe deskundigheid, die bij overheidsinko-

pers ontbreekt. En dat leidt volgens de Commissie tot een verlies van jaarlijks 200 miljard euro. De Commissie beveelt aan om minimumvaardigheden en competenties voor aanbestedingsprofessionals, rechters en auditors vast te stellen. Ook het oprichten van passende opleidingsprogramma's of een Europees competentiekader wordt gesuggereerd.

Opmerkelijk is dat Nederland dit geen goed initiatief vindt. Nederland heeft bij monde van de nieuwe staatssecretaris Keijzer van Economische Zaken de Commissie

reeds laten weten dat zij dergelijke kwesties een nationale en niet een Europese aangelegenheid vindt en dat professionalisering ook met minder vergaande maatregelen, zoals het uitwisselen van kennis en ervaringen, kan worden bereikt. Dat is een opmerkelijk standpunt omdat de vorige minister van Economische Zaken, Kamp, eerder heeft verklaard dat de problemen met aanbestedingen niet in de Aanbestedingswet zelf zitten, maar in de toepassing daarvan. Los van het feit of dit correct is, wordt die constatering nu onderschreven door de Europese Commissie, maar de consequentie om er ook serieus wat aan te gaan doen gaat Nederland kennelijk te ver. Wanneer de minister niet bereid is om serieus in professionaliseringstrajecten te investeren, maar wil volstaan met uitwisselen van kennis en ervaring dan ligt het ambitieniveau van de Nederlandse overheid in ieder geval een stuk lager dan dat van de Europese Commissie.

Elisabetta Manunza
Jan Telgen